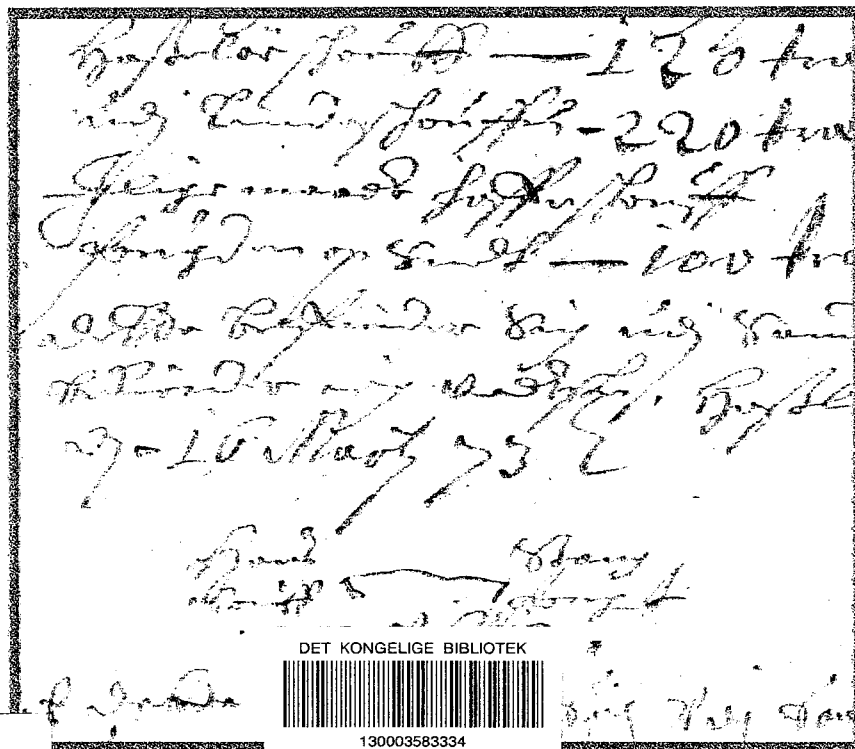

4727-010975-ANDERSEN, P

4727-081-4

Foged og troldmand

Et mikrostudie om bondefogeder, landsbyspændinger og
trolddom i slutningen af 1600-tallet

Speciale ved Institut for Historie

Humanistisk Fakultet

Københavns Universitet

Udarbejdet af stud.mag. Peter Thor Andersen

Vejleder Professor, dr.phil. Gunner Lind

April 2003

Forsiden: Udsnit af en kvittering for udvist træ på Hasselø den 16. marts 1673 med dette speciales hovedperson, bondefogeden Hans Stanges, karmærke nedenunder ("Skovruller for Lollands Stift" i Dronning Sofie Amalies arkiv i Partikulærkammeret, Rigsarkivet).

Indhold

Indledning	side 1
Øsamfundet på Hasselø i anden halvdel af 1600-tallet	side 13
Fogeden Hans Stange	side 25
Lovgrundlaget for trolddomssagerne i slutningen af 1600-tallet	side 32
Anledningen til trolddomssagen mod Hans Stange	side 34
Trolddomssagen mod Hans Stange	side 35
Rygtets betydning i 1600-tallet	side 42
Øvrighedspersonernes håndtering af trolddomssagen mod Hans Stange	side 44
Bøndernes vidneudsagn om Hans Stange – rygtet	side 65
Bøndernes vidneudsagn om Hans Stange – anklagerne	side 76
Afrunding og perspektivering	side 92
Summary – bailiffs, village tensions & witchcraft in the late seventeenth century	side 98
Anvendt kildemateriale	side 101
Anvendt litteratur	side 103
Bilag	
Bilag A: Trolddomssagen mod Hans Stange	side 106
Bilag B: Gældssager i tingbogen	side 112
Bilag C: Øvrige sager i tingbogen	side 116
Bilag D: Skifter	side 120
Bilag E: Optegnelser i Væggerløse kirkebog	side 138
Bilag F: Landgildebetaling og lånekorn	side 142
Bilag G: Fæsteregistret	side 149
Bilag H: Oversigt over fæstere samt fæsternes herkomst og alder 1692	side 157
Bilag I: Syn	side 162
Bilag J: Skattemandtal	side 172
Bilag K: Svin på olden	side 181
Bilag L: Kilder vedrørende fogedhvervet og Hans Stange	side 186